

แนวทางการใช้ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์*

HOW TO USE THE O.R.E.O. APPROACH TO MANAGE ONLINE LEARNING

พัทธโรจน์ กมลโรจน์ศิริ

Pattaroj Kamonrojssi

โรงเรียนแสงวิทยา

Saengvitthaya school

Corresponding Author E-mail: pataroj99@gmail.com

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องมีการปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ระยะไกล เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่หยุดนิ่ง ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ในเทคโนโลยีควบคู่กับความรู้ในการสอนอย่างเร่งด่วน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการวางเป้าหมายการเรียนรู้ออนไลน์ให้แก่โรงเรียนและสนับสนุนให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างใกล้ชิด รวมไปถึงผู้ปกครองก็ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการเรียนออนไลน์ด้วย O.R.E.O. เป็นแนวทางการเรียนรู้ออนไลน์ที่แจ่มแจ้งบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ วัตถุประสงค์ ความรับผิดชอบ ความคาดหวัง และการจัดระเบียบ บทความฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับโรงเรียน โดยมุ่งเน้นที่ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ความรู้จำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี คุณลักษณะและนิสัยของนักเรียนออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จ และการสนับสนุนของผู้ปกครอง โดยตระหนักว่าเทคโนโลยีไม่ใช่ทั้งหมดของการเรียนรู้ แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่ขาดไม่ได้นั่นเอง

คำสำคัญ: แนวทางการใช้ O.R.E.O.; การจัดการเรียนรู้; ระบบออนไลน์

Abstract

During the coronavirus 2019 pandemic situation, the remote learning management process must be adjusted so that students' learning is not stagnant, and teachers need to develop knowledge in technology along with teaching knowledge urgently, school director as an instructional leadership putting online learning goals on the school and supporting close counseling for teachers.

*Received January 21, 2022; Revised February 6, 2022; Accepted February 7, 2022

Students must have technology skills along with content knowledge, and parents also must share responsibility for online learning too. O.R.E.O. is an online learning approach that effectively distributes the roles of obligations of school directors, teachers, students, and parents, consisting of four elements: Objective, Responsibility, Expectations, and Organization. This paper aims to present how to use the O.R.E.O. approach to manage online learning for schools focusing on digital leadership, technological pedagogical content knowledge, traits of successful online students, and parental engagement. However, those involved must be aware that the use of technology in online learning is not all about learning, but it is indispensable.

Keywords: O.R.E.O. approach; Learning management; Online system

บทนำ

การเรียนรู้จากทางไกลกลายเป็นแนวโน้มยอดนิยมในช่วงสามปีในปี 2020 เนื่องจากการแพร่ระบาดของ Covid-19 ก่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งช่วยให้นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนสามารถสื่อสารและเข้าถึงช่องทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่หยุดชะงัก การใช้วิดีโอช่วยการเรียนรู้ทางไกลสามารถช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงนักเรียนได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกในปีต่อ ๆ ไป (Gopi, 2021) หน่วยงานด้านการศึกษามustปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยนำเอาเทคโนโลยีและบรรดาเครื่องมือที่จะช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้ามาปรับใช้เพื่อให้ครูและเด็ก ๆ สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไปได้ภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ โดยครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาหลายคนอาจจะยังไม่ทันได้เตรียมตัวเตรียมใจกันมาก่อน จึงอาจกล่าวได้ว่า โควิด-19 เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในการปฏิรูป (Transformation) สถานศึกษาสู่องค์กรยุคดิจิทัลในเวลาเพียงช่วงสามปีเลยก็ว่าได้ (อิตติ อธิระเชียร, 2564) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ มากมายและตลอดเวลาที่ต้องการ ทำให้ห้องเรียนมีความแปลกตาไปจากที่เป็นอยู่ ภาพของการที่นักเรียนจะมีคอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) แท็บเล็ต (Tablet) ไอแพด (iPad) หรือสมาร์ทโฟน (Smart Phone) เป็นอุปกรณ์การเรียนจึงเป็นเรื่องปกติ ดังนั้นหน้าที่ของครูในการสอนจึงเปลี่ยนแปลงไปจากการยืนหน้าชั้นมาเป็นการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกในการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด (พรทิพย์ ศิริภักตราชัย, 2556) การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพคือให้ครูได้รับการฝึกอบรมเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ และเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Nishan & Mohamed, 2021) ดังนั้น ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีในด้านการใช้งาน

เครื่องมือต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน เพื่อการจัดการเรียนการสอน และเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เท่าทันข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจว่ามีเทคโนโลยีอะไรอยู่ แต่ละเทคโนโลยีใช้การอย่างไร มีหลักการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ตลอดจนรู้ถึงข้อดีและข้อเสียของสื่อและเทคโนโลยีแต่ละประเภท (อนุชัย อีระเรืองไชยศรี, 2561) การบริหารจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาจะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ให้มีประสิทธิผลเพื่อก้าวจากชีวิตวิถีใหม่ (New normal) สู่วิถีถัดไป (Next normal)

แนวทาง O.R.E.O. กับ การเรียนรู้ออนไลน์

หากได้ยินคำว่า O.R.E.O. คงจะคิดถึงคูกี้ห้อยหนึ่ง แต่ O.R.E.O. นี้เป็นข้อเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จนทำให้มีประเทศจำนวน 188 ประเทศประกาศปิดเรียน มีนักเรียนจำนวนมากกว่า 1.5 พันล้านคนได้รับผลกระทบหรือคิดเป็นร้อยละ 89.5 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในโลก แนวทางการใช้ O.R.E.O. ในจัดการเรียนรู้ออนไลน์ซึ่งพัฒนาโดย Yang (2020) เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนที่ต้องวางแผนการเรียนออนไลน์โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากนักเรียนและผู้ปกครอง จึงเป็นความท้าทายการดำเนินงานของผู้บริหารและครูเป็นอย่างยิ่ง มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) การเรียนรู้ออนไลน์จำเป็นต้องระบุและสื่อสารวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน ซึ่งเช่นเดียวกันกับการเรียนในห้องเรียนปกติ ที่ครูต้องอธิบายให้นักเรียนรู้และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้
2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) การแบ่งปันความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการสื่อสารคำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนออนไลน์ที่นักเรียนควรปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการเรียนออนไลน์ นักเรียนมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ปกครองรับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ของนักเรียน
3. ความคาดหวัง (Expectations) การเรียนรู้ออนไลน์มีความเกี่ยวข้องกับความคาดหวังทั้งมุมของครูและนักเรียน ซึ่งความคาดหวังต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องสื่อสารให้รู้และเข้าใจทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ทราบว่าแต่ละฝ่ายต่างคาดหวังอะไรในกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ที่เข้าร่วมกัน
4. การจัดระเบียบ (Organization) การจัดระบบและการเรียงลำดับการเรียนรู้ออนไลน์ช่วยให้นักเรียนสามารถติดตามการเรียนรู้ และช่วยให้ครูสามารถรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้

เป็นระบบ เพื่อไม่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสับสน ครูควรจัดลำดับสื่อการเรียนรู้และงานมอบหมายทั้งหมดอย่างเป็นระบบ

จะเห็นได้ว่าแนวทาง O.R.E.O. มีความกระชับสามารถเข้าใจได้โดยง่ายและเหมาะสมที่โรงเรียนจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในปัจจุบัน ผู้เขียนจึงนำเสนอการนำแนวทาง O.R.E.O. ไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเรียนออนไลน์ ดังนี้

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับแนวทางการ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อที่จะนำแนวทาง O.R.E.O. มาประยุกต์ใช้ ผู้เขียนนำแนวคิดเพื่อขยายความในประเด็นที่เกี่ยวข้องแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเรียนรู้ออนไลน์ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ในด้านผู้บริหารนั้น จากแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล (Pillars of Digital Leadership) ของ Sheninger (2019) อันได้แก่ 1. การสื่อสาร 2. ประชาสัมพันธ์ 3. การสร้างภาพลักษณ์ 4. การมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของนักเรียน 5. การพัฒนาวิชาชีพ 6. การปรับปรุงพื้นที่และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ 7. โอกาส ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารควรสื่อสารสองทางผ่านสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย ด้วยกลยุทธ์การดำเนินงานที่เรียบง่ายเพื่อตอบสนองกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารจะสามารถสื่อสารข้อดีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้อย่างครบถ้วน และสร้างความโปร่งใสที่จำเป็น รู้จักคุณค่าของการสร้างภาพลักษณ์ นำประโยชน์จากเครื่องมือ Social media เพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก อนุญาตให้นักเรียนนำอุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีอยู่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personal Learning Network: PLN) เพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งกับตนเองและคณะครู มีการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้สนับสนุนทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับโลกดิจิทัลแห่งความเป็นจริง พร้อมใช้โอกาสในการปรับปรุงโรงเรียน โครงการทรัพยากร และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องทันต่อยุคสมัย

ในส่วนของครูนั้น Mishra & Koehler (2006) ได้เสนอว่า เมื่อมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงการผสมผสานความรู้ด้านเทคโนโลยีกับศิลปะและกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้เข้ากับการนำเสนอเนื้อหาในการสร้างองค์ความรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่า ความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) ซึ่งเป็นความรู้องค์ประกอบเชิงพหุบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้องค์ประกอบพื้นฐาน 3 องค์ประกอบดังนี้ 1. ความรู้ในเนื้อหา 2. ความรู้ในวิธีสอน 3. ความรู้ในเทคโนโลยี และความรู้องค์ประกอบเชิงพหุบูรณาการ อีก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน 2. ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีการสอน 3. ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนเนื้อหา ทั้งนี้ครูต้องคำนึงถึงการผสมผสานความรู้ด้านเทคโนโลยีนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบการบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อระบุและประเมินระดับการบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปในบทเรียนหรือใช้เป็นตัวกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อกำหนดระดับ

การพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นกรอบแนวคิด TPACK และเป็นเครื่องมือสำหรับครูที่ต้องการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยทั้งหมดนี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู (สุทธิดา จำรัส, 2560)

สำหรับนักเรียนการเรียนออนไลน์ถือเป็นสิ่งใหม่ในการเรียนรู้มีอิสระและมีความยืดหยุ่นสูงมากกว่าการเรียนที่โรงเรียน เพื่อที่จะเติบโตในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ นักเรียนต้องมีคุณลักษณะที่จะเรียนออนไลน์ให้ประสบความสำเร็จดังที่ Accredited Schools Online (2021) นำเสนอไว้ 10 ประการคือ 1. มีความสามารถในการทำงานอิสระ 2. มีทักษะการบริหารเวลา 3. มีความสามารถในการสะท้อนตนเอง 4. เป็นนักอ่านเขียนที่ดี 5. มีความมุ่งมั่น 6. รู้จักแบ่งเวลาพักผ่อน 7. ใช้เครื่องมืออำนวยความสะดวกที่ครูจัดเตรียมไว้ 8. มีความเต็มใจที่จะถามคำถาม 9. มีบุคลิกที่มีแรงจูงใจในตนเอง และ 10. มีส่วนร่วมในการเรียนด้วยความเต็มใจ คุณลักษณะของนักเรียนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการเรียนแบบผสมเวลานั้นนักเรียนต้องรู้จักโต้ตอบการเรียนทั้งกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนออนไลน์ พร้อมแสดงความรู้สึกให้ครูรู้ว่านักเรียนมีความรู้สึกมีปัญหาและข้อซักถามในการเรียนเพิ่มเติมอย่างไร สำหรับการเรียนแบบไม่ผสมเวลานั้นนักเรียนต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตนเอง ปฏิบัติภาระงานที่ครูสั่งด้วยตนเองได้ นักเรียนต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเรียนในห้องเรียนออนไลน์นั้นเป็นการสื่อสารส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักเรียนจะต้องสื่อสารผ่านการเขียนได้ นักเรียนต้องมีวินัยในตนเองที่จะเรียนออนไลน์ตามที่กำหนดไว้ รู้จักแบ่งเวลาส่วนตัวและเวลาเรียนให้เหมาะสม เมื่ออยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานต้องรู้จักการผ่อนคลายเพื่อเป็นการรักษาสุขอนามัยส่วนตัวที่ดี มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างคุ้มค่าและจะต้องสร้างแรงจูงใจในตนเองให้เกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกระตือรือร้นที่ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ออนไลน์

สำหรับผู้ปกครองซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนนักเรียนโดยตรงเมื่อต้องเรียนออนไลน์นั้น Borup et al. (2015) ได้นำเสนอ 5 รูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้ 1. การบ่มเพาะความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ 2. การให้คำปรึกษาและแนะนำ 3. การจัดระเบียบ 4. การติดตามผลและสร้างแรงจูงใจ 5. การสอน กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีแก่นักเรียนในการเรียนออนไลน์ ให้คำปรึกษาหาหรือให้นักเรียนทั้งด้านการเรียนและสุขอนามัย พร้อมจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนออนไลน์ และคอยช่วยเหลือกระตุ้นเตือนให้นักเรียนทำงานที่ครูได้มอบหมายให้เสร็จครบตามกำหนดที่สำคัญที่สุดผู้ปกครองจะมีบทบาทเป็นครูที่บ้านเพื่อช่วยสอนให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไปได้

จากแนวคิดดังกล่าวผู้เขียนได้นำมาประยุกต์แนวทาง O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สู่การปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประยุกต์แนวทาง O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สู่การปฏิบัติ

	วัตถุประสงค์ (O)	ความรับผิดชอบ (R)	ความคาดหวัง (E)	การจัดระเบียบ (O)
ผู้บริหาร	- กำหนดวัตถุประสงค์. และเป้าหมาย การเรียนออนไลน์ของ โรงเรียนให้ชัดเจน - ชี้แจงให้ครู ผู้ปกครอง เข้าใจ	- ฝึกอบรมและพัฒนาให้ครู มีความรู้ ในการสอน จำเพาะเนื้อหาโดยใช้ เทคโนโลยี (TPACK) - จัดหาระบบเครือข่าย อุปกรณ์และสื่อสำหรับ ครูในการจัดการเรียนรู้ ออนไลน์ - นิเทศภายในการจัดการ เรียนรู้ออนไลน์ - สร้างเครือข่ายการ เรียนรู้ภายในและ ภายนอกโรงเรียน - มีการสื่อสารสองทาง ทั้งครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง	- มีความเป็นผู้นำทาง วิชาการด้านดิจิทัล - สร้างภาพลักษณ์และ เป็นผู้เล่าเรื่องราวที่ดี - ใช้สื่อดิจิทัลให้เกิด ประโยชน์ต่อความ เชื่อมั่นของผู้ปกครอง - ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ไม่มีความพร้อมใน อุปกรณ์การเรียน - เปลี่ยนบทบาทจาก ผู้บริหารมาเป็นผู้ร่วม พัฒนา	- จัดระบบการเรียน การสอนออนไลน์ (LMS) ที่เหมาะสม และเข้าถึงง่าย - จัดระบบหลังบ้าน (Back office) ที่ สนับสนุนช่วยเหลือ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ - ปรับปรุงพื้นที่และ สภาพแวดล้อมให้ เหมาะสมในการจัด การเรียนรู้ออนไลน์
ครู	- กำหนดวัตถุประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่ ชัดเจนในแต่ละ บทเรียนพร้อมชี้แจง ให้ให้นักเรียนและ ผู้ปกครองเข้าใจ	- จัดการและติดตาม ความก้าวหน้าทาง วิชาการของนักเรียน - ดูแลการเข้าเรียน การดำเนินการตาม ภาระงานของนักเรียน ตามกำหนด - พร้อมตอบคำถาม ข้อสงสัยในการเรียนแบบ ไม่พบหน้าเวลา - สื่อสารกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ - เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ในการเรียนของ นักเรียน	- จัดเนื้อหา ระยะเวลา ที่เหมาะสมกับวัยของ นักเรียน - สร้างบรรยากาศการ การเรียนรู้ที่เป็นกันเอง - ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ เหมาะสมและ หลากหลายสำหรับ การเรียนรู้ออนไลน์ - มีความยืดหยุ่นที่ เหมาะสมแก่นักเรียน รายบุคคล - เปลี่ยนบทบาทจาก ผู้สอนมาเป็น ผู้อำนวยความสะดวก	- บริหารเวลาสำหรับ การตอบคำถามและ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน - จัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ การสอนด้านเนื้อหา ให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วม - บันทึกการสอนแบบ ผสานเวลาพร้อมขึ้นสู่ระบบ LMS เพื่อ นักเรียนสามารถ ทบทวนได้ตามที่ ต้องการ - จัดระบบรวบรวม ผลงานของ นักเรียนจากทุก บทเรียนออนไลน์

ตารางที่ 1 (ต่อ) การประยุกต์แนวทาง O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สู่การปฏิบัติ

	วัตถุประสงค์ (O)	ความรับผิดชอบ (R)	ความคาดหวัง (E)	การจัดระเบียบ (O)
นักเรียน	- เข้าใจวัตถุประสงค์ของบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และข้อกำหนดการมอบหมายงาน - เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ	- มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้และความเข้าใจ - ตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง - ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละบทเรียน - ติดต่อครูเมื่อเกิดคำถามและต้องการความช่วยเหลือ	- สามารถเรียนด้วยตนเองได้ - มีวินัยในการเรียน - มีทักษะการอ่านเขียน - เข้าเรียนตามกำหนด - ร่วมมือและสนับสนุนการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน - มีส่วนร่วมในการเรียนและทำงานด้วยความซื่อสัตย์ - ทำงานให้เสร็จตามกำหนด - ประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ได้ด้วยตนเอง	- เรียนและทำงานในสถานที่สะดวกสบายและเงียบสงบ - วางสื่อและอุปกรณ์การเรียนไว้ให้สะดวกในขณะเรียนออนไลน์ - สะท้อนถึงผลจากการเรียนและข้อคำถามอย่างสม่ำเสมอ - จัดระบบการเรียนตามที่ครูได้ออกแบบไว้ - บริหารการเรียนและการพักผ่อนอย่างเหมาะสม
ผู้ปกครอง	- ช่วยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์และผลลัพธ์ของการเรียน	- จัดสถานที่ อุปกรณ์ ตลอดจนระบบเครือข่ายที่จำเป็นสำหรับนักเรียน - ร่วมมือในการสนทนาหลังจบบทเรียน - เสริมประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนหลังเรียน - ตรวจสอบภาระงานที่ได้รับมอบหมาย - ดูแลนักเรียนให้พักผ่อนอย่างเพียงพอ - เป็นผู้สอนเสริมที่ดีแก่นักเรียน	- มั่นใจว่านักเรียนได้เข้าเรียนตามกำหนด - ให้นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตรงตามเวลา - กระตุ้นให้นักเรียนถามคำถามเมื่อมีข้อสงสัยหรือต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม - ตรวจสอบการสื่อสารกับโรงเรียนและครูอย่างสม่ำเสมอและตอบกลับตามเวลาที่เหมาะสม	- จัดสถานที่และอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ออนไลน์ - ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความคุ้นเคยกับระบบการเรียนออนไลน์

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ออนไลน์ของโรงเรียนให้ชัดเจน มีหน้าที่ฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (TPACK) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านดิจิทัล จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ครูต้องกำหนดวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ออนไลน์ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย บูรณาการการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จากโรงเรียนควรทำคู่มือการเรียนรู้ออนไลน์ในรูปแบบ E-book หรือภาพยนตร์สั้นใน YouTube เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองได้เรียนรู้และเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ เลือกเทคโนโลยีที่นักเรียนเข้าใจเข้าถึงง่ายไม่มีค่าใช้จ่าย

เช่น แอปพลิเคชัน Line Facebook YouTube ในการเรียนแบบผสานเวลา (Synchronous) บูรณาการร่วมกับการเรียนแบบไม่ผสานเวลา (Asynchronous) ใช้เวลาที่เหมาะสมกับวัย 15-30 นาที โรงเรียนพึงจัดระเบียบการเรียนแบบไม่ผสานเวลาให้นักเรียนสามารถเรียนแบบ On-demand ได้โดยใช้ Google site หรือระบบจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ (LMS) เช่น Google classroom Moodle CANVAS ฯลฯ ซึ่งครูและนักเรียนสามารถสื่อสารให้ข้อมูลย้อนกลับได้ตลอดเวลา

สำหรับนักเรียนสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมีวินัยในตนเองเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักเรียนในการเรียนออนไลน์นักเรียนจะมีการเตรียมการค้นหาคำถามก่อนเรียน ซึ่งผู้ปกครองจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนมีวินัยเข้าเรียนตามเวลาและมีส่วนร่วมในการเรียนกับเพื่อนร่วมชั้น และรับผิดชอบในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ปกครองจะต้องจัดหาอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็น Smart phone หรือ Tablet ที่มีคุณภาพ พร้อมสัญญาณ Internet ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีแก่นักเรียนเช่นการเล่าประสบการณ์ส่วนตัวที่สอดคล้องกับเนื้อหา การดูแลสุขอนามัยให้นักเรียนมีความพร้อมและตื่นตัวอยู่เสมอ ร่วมกับนักเรียนในการจัดโต๊ะเรียนที่มีวัสดุที่พร้อมนำมาใช้ได้อย่างสะดวก จัดสภาพแวดล้อมที่น่าเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก นำนักเรียนไปเรียนนอกสถานที่เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้ในบางโอกาส แต่บทบาทที่สำคัญที่สุดสำหรับเรียนออนไลน์สำหรับผู้ปกครองคือ ผู้ปกครองต้องเป็นผู้สอนเสริมที่ดีเพราะนักเรียนไม่สามารถสอบถามครูได้โดยตรงทันทีเมื่อเกิดข้อสงสัยเมื่อเรียนแบบไม่ผสานเวลา ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องทำหน้าที่สอนให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหา เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไปได้ สำหรับแนวทางการใช้ O.R.E.O ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ดังกล่าวผู้เขียนได้รวบรวมเป็นภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการใช้ O.R.E.O ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นแนวทางการใช้ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ (Objectives) 2) ความรับผิดชอบ (Responsibility) 3) ความคาดหวัง (Expectations) 4) การจัดระเบียบ (Organization) นำไปสู่การปฏิบัติสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยใช้แนวคิด 1) ภาวะผู้นำดิจิทัล 2) ความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (TPACK) 3) คุณลักษณะของนักเรียนออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่พึงปฏิบัติในการจัดการเรียนออนไลน์จะต้องระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน จะต้องมีการระบุการเรียนรู้ที่ชัดเจนสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ ไม่สับสนจัดกิจกรรมเพียงแต่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมแต่ไม่เชื่อมโยงกัน ตลอดจนใช้เทคโนโลยีที่ไม่คุ้นเคยและไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีกำหนดแผนการเรียนรู้ที่คาดหวังชัดเจนเข้าใจง่ายมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเรียนรู้น้อยแต่ผลและเนื้อหาที่ครอบคลุม ไม่เน้นการมอบหมายภาระงานที่มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับระยะเวลาที่นักเรียนพึงดำเนินการจนเสร็จ บูรณาการการเรียนรู้แบบผสมผสานเวลาซึ่งนักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรงกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ร่วมกับการเรียนรู้แบบไม่ผสมผสานเวลาซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของเวลาและสภาพแวดล้อม ทุกฝ่ายจะมีการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกเวลาเรียนออนไลน์ เพื่อชี้แจงประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ ครูจะต้องให้ข้อมูลตอบกลับเป็นประจำตลอดเวลาที่เรียนออนไลน์ รับฟังความคิดเห็นในการเรียนรู้การประเมินผลและภาระงานนักเรียนต้องรับผิดชอบ ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนออนไลน์ประสบความสำเร็จ (Yang, 2020)

สรุป

O.R.E.O. เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ (Objectives) จำเป็นต้องระบุให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างโรงเรียนและบ้านก่อนที่จะเรียนออนไลน์ 2) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) ความคาดหวัง (Expectations) การสื่อสารให้เข้าใจถึงความมุ่งหวังของแต่ละฝ่าย ทั้งในการเรียนและการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ 4) การจัดระเบียบ (Organization) ซึ่งจะเป็นการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อช่วยส่งเสริมให้การเรียน การมอบหมายงาน การติดตามภาระงานทำได้อย่างเป็นระบบไม่สับสนทั้งครูและนักเรียน การประยุกต์แนวทางการใช้ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ จึงมุ่งความสำคัญไปที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ครูมีความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีและมีการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนรู้ นักเรียนต้องมีคุณลักษณะของนักเรียนออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จ และผู้ปกครองจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความสำเร็จในการนำแนวทางการใช้ O.R.E.O. ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์มีเงื่อนไขความสำเร็จดังนี้

1) ระบุผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) การกำหนดแผนการเรียนรู้ที่คาดหวังชัดเจน 3) เรียนรู้น้อยแต่ได้สาระมาก 4) บูรณาการการเรียนรู้ทั้งแบบผสมเวลาและไม่ผสมเวลาไปด้วยกัน 5) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ 6) ให้ข้อมูลตอบกลับเป็นประจำ การนำแนวทางดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนที่โรงเรียน (On site) สู่การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตติ ชีระเจียร. (2564). *การจัดการศึกษาแบบ Remote Learning เพื่อการสอนแบบ Teach From Home*. สืบค้น 30 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/107-การจัดการศึกษา-remote-learning-เพื่อการสอนแบบ-teach-from-home>
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสารนักบริหาร*, 33(2), 49-56.
- สุพธิดา จำรัส. (2560). *การเรียนรู้ที่บูรณาการกับเทคโนโลยี Technology Integrated Learning*. กรุงเทพฯ: จรัสสนิทรรศการพิมพ์.
- อนุชัย ชีระเรืองไชยศรี. (2561). *ข้อกำหนดการพัฒนารายวิชาเพื่อการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai MOOC) ระยะที่ 2*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- Accredited Schools Online. (2021). *10 Traits & Habits of Successful Online Students*. Retrieved February 2, 2022, from www.accreditedschoolsonline.org/resources/successful-online
- Borup, J., Stevens, M. A., & Waters, L. H. (2015). Parent and Student Perceptions of Parent Engagement at a Cyber Charter High School. *Online Learning*, 19(5), 69-91.
- Gopi, K. (2021). *Here are the top technology trends that will impact education in 2021*. Retrieved December 29, 2021, from <https://gulfbusiness.com/here-are-the-top-technology-trends-that-will-impact-education-in-2021>
- Mishra, P. & Koehler, M.J. (2006). Technology pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teacher College Record*, 108(6), 1017-1054.
- Nishan, F. and Mohamed, A. (2021). *Emerging stronger: policy directions for COVID-19 and beyond for public schools in the Maldives*. Retrieved December 4, 2021, from <https://www.emerald.com/insight/2635-0173.htm>

Sheninger, E. (2019). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. Corwin Press.

Yang, A. (2020). *Online Teaching- Do This, Not That*. Retrieved November 22, 2021, from <https://alisonyang.com/online-teaching-do-this-not-that>

_____. (2020). *OREO Online Learning Guidelines*. Retrieved November 22, 2021, from <https://alisonyang.com/oreo-online-learning-guidelines>

